

УДК 574.5 (477)

Гриб Й. В., д.б.н., професор; Сондак В. В., д.б.н., професор; Волкощовець О. В., к.б.н., доцент, Войтишина Д. Й., здобувач, Національний університет водного господарства та природокористування, м. Рівне

ТРАНСКОРДОННИЙ ІХТІОЕКОЛОГІЧНИЙ ЗАПОВІДНИЙ РЕГІОН «ВЕРХНІЙ ДНІПРО» – ПРОБЛЕМИ СТВОРЕННЯ, ОРГАНІЗАЦІЯ, ЗАВДАННЯ

Пропонується створення трилатерального іхтіоекологічного резервату, з ядром в Київському водосховищі, для збереження генофонду і відновлення рибопродуктивності аборигенної іхтіофауни річкових басейнів Балтійського та Чорного морів, на базі вже існуючої заповідної мережі (Національних природних парків Шацький, Прип'ять-Стохід та біосферних заповідників – Поліський, Рівненський), включаючи заповідні території Республіки Білорусь та Польщі, водні ресурси яких створюють єдиний гідроекологічний коридор.

Ключеві слова: трилатеральний іхтіоекологічний резерват, збереження генофонду, відновлення рибопродуктивності аборигенної іхтіофауни річкових басейнів, гідроекологічний коридор.

У роботі розглядається питання взаємозв'язку додаткової річкової мережі і рибопродуктивності Київського водосховища, що замикає в собі стік рр. Прип'ять, Дніпро, Уж, Тетерів, а також верхів'я Канівського водосховища приймаючого стік р. Десна, їх ролі у функціонуванні трилатерального природного резервату "Західне Полісся".

Проаналізовано можливість створення, на базі існуючих заповідних територій у складі Прип'ятського та Деснянського гідроекологічних коридорів, іхтіоекологічного резервату "Верхній Дніпро", що має на меті, окрім забезпечення питною водою високої якості населення м. Києва, створення умов для природного відтворення аборигенної іхтіофауни у верхів'ї каскаду Дніпровських водосховищ, при збереженні шляхів міграції для вугра європейського (*Anguilla anguilla*).

Сьогодні в Європі та світі вкладають значні кошти в розвиток аквакультури, створюються міжнародні центри і об'єднання з питань вивчення причин деградації рибопродуктивності Світового океану та континентальних вод, удосконалення аквакультури цінних промислових видів риб (NACEE, EAS, EARO). Однак, питання реабілітації, відтворення та збереження біорізноманіття аборигенної іхтіофауни перебувають без належної уваги.

За роки існування Дніпровських водосховищ, поряд з проблемами їх природокористування (гідроенергетика, промислове, комунальне і сільськогосподарське виробництво) гостро виникають питання якості їх води, низької рибопродуктивності для отримання рибної продукції. Адже за весь період їх експлуатації в них так і не було досягнуто планованої (розрахункової) рибопродуктивності, а щорічний збиток відчувається за рахунок "старіння" водосховищ і погіршення умов природного відтворення аборигенних видів риб. Виникає необхідність щорічної штучної інтродукції молоді риб, що складає відчутні фінансові витрати для держави.

Кризовий стан аналізованого регіону "Верхній Дніпро" обумовлено недотриманням басейнового підходу при природокористуванні, погіршенням умов охорони і відсутність реабілітації "природних локалітетів" відтворення аборигенної іхтіофауни, незважаючи на їх декларативне визнання і створення Національних заповідників та природних парків

(Шацький, Прип'ять - Стохід, Рівненський, Поліський, Менський та ін.). У них зберігаються, окремі локалітети відтворення рідкісної флори, фауни та цінних природних ландшафтів. Однак, це не впливає на загальну екологічну ситуацію в басейнах річкової мережі, де частка поверхневого стоку з непорушених територій, які формують гідрохімічний режим, складає долі відсотка від загального стоку, а рівень виловленої рибної продукції в природних водоймах регіону знизився за останні 20 років на цілий порядок. Основна причина – замулення русел річок, нівелювання дна, обміління зимувальних ям, перевилов плідників, деградація місць відтворення риб.

Нами розвинута концепція екотонів-проміжних зон між водним середовищем і суходолом (буферних територій) запропонована Т.А. Харченком [13], які аборигенна іхтіофауна використовує як елемент захисту при змінних умовах якості водного середовища, змінах температури, кисневого режиму, кормової бази (Й.В. Гриб, В.В. Сондак, 2010).

Розглядаючи в комплексі територію Полісся (Західного, Центрального, Житомирського, Чернігівського) і його гідрографічну мережу, слід зазначити визначальну роль фітостроми у формуванні якості поверхневих вод, що виражається функціональною залежністю якості вод від синтезованої маси рослинності на поверхні водозбору і описується рівнянням гідроекологічної валентності (ГЕВ), як співвідношення маси поверхневого стоку до синтезованої біомаси за період вегетації [$ГЕВ=Q/B(m^3/t)$]. Тобто, чим більше біомаса культивованої і природної рослинності на поверхні водозбору водного об'єкта, тим краще очищається поверхневий стік і менше забруднень надходить у водне середовище. Таким чином, виходячи із запропонованої нами концепції можна прийняти, що якість води є функція від біомаси фітостроми [$Pe=f(B)$] і знаходиться в прямій залежності від стану освоєння поверхні водозбору та екологічної безпеки природокористування.

Поряд з басейном р. Прип'ять, на півночі України розташований дуже продуктивний басейн р. Десна з її численними заплавами озерами. Це природна система формування якості води, комора продукції живого корму для риб і їх біорізноманіття. Однак і тут цивілізація диктує свої правила. Спрямлення в нижній течії русла річки разом з незакріпленими берегами сприяють їх абразії, а спроба відновити судноплавство з використанням високошвидкісних катерів, скутерів і швидкохідних яхт потребують систематичної розчищення фарватеру, буде порушувати кормову базу, сприяти замуленню зимувальних ям, проток до заплави озер і стариць. До цього необхідно додати вплив випасу великої рогатої худоби. Адже вся заплава річки до урізу води – пасовища з інтенсивним виїданням і витоптуванням травостою, руйнуванням берегів, в т.ч. забрудненням – бактеріальним, гельмінтним і вірусним.

Розглядаючи ситуацію, що створилася, наміри суспільства і міжнародні зобов'язання України, актуальним стає питання створення умов, при яких буде зберігатися природне середовище проживання для виживання нації та збереження гомеостазу довкілля, генофонду флори і фауни.

З цією метою на території Поліської низовини (вся північна частина території України) необхідно сформувати заповідний регіон "Верхній Дніпро" для забезпечення питною водою населення м. Києв (разом з Деснянським водозабором), який стане анклавом збереження та відтворення генофонду аборигенної іхтіофауни регіону для її подальшої інтродукції в каскад Дніпровських водосховищ і формування рибопродуктивності [10].

У зв'язку зі створенням трилатерального природного резервату "Західне Полісся", на території України, Білорусії та Польщі, можна очікувати зростання відтворювальної функції

аборигенної іхтіофауни річковий та озерної мережі, при базуванні останньої в Київському водосховищі, що представляє собою центральне ядро резервату.

Природно, про промисловий лов риби у Київському водосховищі не може бути й мови. Його призначення – збереження і формування біорізноманіття риб для каскаду Дніпровських водосховищ. Зрозуміло, що використання природних багатств населенням, яке проживає на його берегах і придатковій мережі гарантовано Конституцією України. Тому, ловля риб рибалками-любителями може здійснюватися, за наявності цілорічної рибальської карти певної вартості, як це прийнято в країнах Європи.

Необхідність заповідання басейнів гирлових ділянок р. Прип'ять і Десна, їхніх приток першого порядку – р. Вижівка, Стохід, Турія, Стир, Горинь, Случ, Тетерів, Уж обумовлена їх роллю у збереженні маточного поголів'я риб у зимувальних ямах, а також цінністю їх заплавл, де відбувається формування якості води (осідання суспензій), створюються умови (температурні, кормові) для нересту туводних риб. Заплави гирлових ділянок зазначених вище річок – місце депонування дрібнодисперсних часток (діаметр частинок менше 0,1 мм) і очищення води від радіоактивних ізотопів за рахунок адсорбційних поверхонь суспензій. На них сорбуються і депонуються до 90,0% валового вмісту Cs^{137} і Sr^{90} , що залишились після Чорнобильської катастрофи.

Методи і об'єкти досліджень.

Нами досліджувалися, протягом останніх 50-ти років, притоки першого порядку р. Прип'ять: правобережні (р. Вижівка, Стохід, Турія, Стир, Горинь, Случ, Тетерів, Уж, Ствига, Уборть) і лівобережні (р. Словечна, Случ, Піна) і сама р. Прип'ять.

Необхідно також врахувати наявність шляхів міграцій вугра європейського (2 види) з Балтійського моря через рр. Віслу, Західний Буг, Дніпро-Бузький канал і протоку в Шацькі озера (Світязь та інші). Річка Десна, як постачальник живого корму для риб, місце формування якісної води для водопостачання м. Києва, джерело аборигенної іхтіофауни на фоні 300 заплавлних озер.

Результати досліджень та їх обговорення.

У притоках р. Прип'ять нижче урбанізованих територій аборигенна іхтіофауна знаходиться в зоні ризику, внаслідок надходження недостатньо очищених побутових стічних і зливових вод в т.ч. з хімічними забрудненнями, а у верхній і середній течії через розорювання і поганий стан заплавлних пасовищ (випас великої рогатої худоби і деградація травостою, стихійний відпочинок населення, ґрунтові польові дороги).

Натурні дослідження (2007-2010 рр.) стану іхтіоценозу і видової різноманітності риб рр. Стир, Горинь (притоки першого порядку р. Прип'ять) за участю працівників органів рибоохорони Рівненської та Волинської областей показали, що в сучасних умовах іхтіофауна річок представлена **35** видами, що належать до **11** родин – лососеві, вугрові, окуневі, в'юнові, коропові, сомові, щукові, тріскові, колючкові, бичкові і головешкові.

У порівнянні з серединою ХХ століття видовий склад аборигенних риб досліджених річок поповнився новими видами (в річках з'явилося **6** видів вселенців – акліматизованих та інвазійних), іхтіофауна регіону представлена на даний час **29** таксонами проти **36** описаних [Третьяков Д.К., 1947], **39** [Пенязь В.С., 1957] і **33** [Полтавчук М.О., 1974] раніше.

Повноцінні популяції, що забезпечують природне відтворення, мають **13** видів риб лімфофільного комплексу, в т.ч. **8** промислово цінних (*Esox lucius*, *Rutilus rutilus*, *Tinca tinca*, *Blicca bjoerkna*, *Abramis brama*, *Carassius auratus qibelio*, *Scardinius erythrophthalmus*, *Perca*

fluviatilis); 16 видів риб реофільного і рео-лімнофільного комплексу, які раніше складали основу промислового лову регіону, рибопродукція яких зменшилась за останні десятиліття на цілий порядок, зустрічалися як поодинокі екземпляри в гирлах річок в т.ч. *Carassius carassius*, *Barbus boristhenicus* і *Lota lota* з Червоною книги України, що не дає підстав відносити їх до стійких популяцій.

Причому, у 8 видів популяції були сформовані тільки на 30,0% (*Tinca tinca*, *Misgurnus fossilis*, *Silurus glanis*, *Abramis sapa*, *Neogobius fluviatilis*, *Leuciscus idus*, *Leuciscus cephalus*, *Aspius aspius*), у решти (8-ми) структура популяцій була повністю порушена ($\geq 10,0\%$) – *Salmo trutta morpha*, *Vimba vimba*, *Stizostedion lucioperca*, *Cyprinus carpio*, *Carassius carassius*, *Lota lota*, *Barbus boristhenicus*, *Chondrostoma nasus*, що не забезпечує їх повноцінного відтворення і формування промислових стад.

Наявність в нижній течії річок іхтіофауни реофільного і рео-лімнофільного комплексу формується за рахунок оптимальних умов життєзбереження у верхній течії річок з подальшим скочуванням вниз за течією річок кормових гідробіонтів, личинок риб і наявності стада маточного поголів'я, сформованого за рахунок локалізації у додатковій мережі. Однак, питома вага порівняно з 50-ми роками ХХ століття іхтіофауни лімнофільного комплексу в річковій мережі Поліського краю зросла в 2 рази, а іхтіофауни реофільного комплексу зменшилась в 3 рази.

У сучасних умовах реофільна іхтіофауна в Стир – Горинському рибовідтворювальному комплексі, виходячи з класифікації Нікольського Г.В., становить 9.7%, рео-лімнофільна – 7.1% (**$\Sigma 16.8\%$**), лімно-реофільна – 21.4%, лімнофільна – 61.8% (**$\Sigma 84.2\%$**), що вказує на перехід традиційного реофільного іхтіоценозу у бік фіто-лімнофільного, що є ознакою деградації водного середовища та біорізноманіття річкового іхтіоценозу.

Однак, незважаючи на всі негаразди відтворювальні функції річок описаного регіону "Верхній Дніпро" досі здійснюються на Поліській низовині, де на широку заплаву розливається весняна вода, відбувається осадження суспензій та інтенсивне самоочищення, вода прогривається до нерестових температур, покращується її якість. Крім того, множинність проміжних екотонів (екологічних ніш) між водним середовищем і суходолом забезпечує збереження маточного поголів'я, де можливе його схоронення та збереження, у разі небезпеки, в безпечні проміжні екотони.

Саме Київське водосховище з його 40,0% мілководь водного дзеркала перебуває в зоні ризику життєдіяльності риб від формування літніх заморів, як це мало місце в 2010-2012 рр. Однак, останні нівелюються надходженням риб з додаткової мережі, множинністю проміжних зон і екотонів у верхній течії.

Особливо слід звернути увагу на екологічну та реабілітаційну, по відношенню до іхтіофауни, роль заплавної луки гирлових ділянок річок, на регламентацію їх природокористування. Проведені розрахунки показують, що осадження дрібнодисперсних зависей, що несуть загрозу замулення верхів'ю Київського водосховища, відбувається на відстані 4-5 км. вище по течії річки та її затопленій заплаві, які при цьому удобрюють її, зменшуючи навантаження на акваторію водосховища.

Особливу тривогу для збереження відтворювальних функцій гирлових ділянок гідрографічної додаткової мережі р. Случ, Стир викликає замулення твердим стоком їх верхів'я і середньої течії, як наслідок розорювання заплавної і призаплавної земель, що посилюється супутньою деградацією лучної рослинності. У сучасних умовах режим природокористування у прибережних смугах водоохоронних зон річок в більшості випадків

не дотримується (випас худоби, паркування автомобілів, влаштування літніх наметових містечок).

У порівнянні з експедиційним обстеженням, проведеним д.б.н. Грибом Й.В. у 80-х роках ХХ століття, піщані мілини перетворилися на замулені укоси (шар мулу 50-70см) зарослі рдестами та елодеєю. Тобто, відбувається каналізування русел річок, зміна швидкісних характеристик потоку, замулення зимувальних ям і цілих ділянок.

Річка Случ в місцях перетікання через каньйон в Українському кристалічному щиті в районі "Надслучанська Швейцарія" (с. Губків, Рівненської обл.) раніше характеризувалась надзвичайно прозорою, блакитною водою з високою рибопродуктивністю. Сьогодні вода в річці бурого кольору, з островами наносів на мілинах і вищою водною рослинністю, при цьому значно збіднена рибою.

Слід зазначити, що в державі відсутня система контролю за станом русел та природокористуванням, що існувала раніше. У гирлових областях річок концентрації суспензій у воді вище 100,0 мг/дм³. Необхідно введення посади "русових" в системі водного господарства або місцевого самоврядування, які б вели оперативний нагляд за станом русел і за допомогою місцевих органів самоуправління, вживали заходів щодо усунення порушень.

Не можна схвалити намір відновлення судноплавства по р. Десна. Проходження швидкісних плавзасобів (катерів, скутерів) викликатиме сильну хвилю і обвалення берегів, на спрямлених і незакріпленому ділянці річки. Вже сьогодні в результаті збільшення твердого стоку в гирлової ділянці відбувається замулення зимувальних ям і проток до бічної придаткової мережі – стариць, приток, заплавлених озер. За нашою думкою повинен бути складений регламент природокористування для придаткової мережі великих річок і водосховищ, при наявності судноплавства – регламент швидкісних характеристик плавзасобів.

Характеристика водних об'єктів передбачуваних до включення в іхтіоекологічний резерват «Верхній Дніпро» представлені в таблиці, а структура – рис. 1, 2.

У цьому плані заслуговують на увагу дані, наведені О.П. Холодько і В.М. Тимченко, про інтенсивність замулення Київського водосховища. Виходячи з яких, за один рік у водосховище з придаткової річкової мережі надходить 973,0 тис. т. наносів, з яких акумулюється 866,0 тис. т. [11]. За даними інших дослідників ця цифра становить 973,0 тис. т. Крім того, продукція фітопланктону і вищої водної рослинності водосховища оцінюється в 78,0 тис. т. За 30 років експлуатації обсяг депонованої речовини становить 26,0 млн т. При питомій вазі суспензії 2,0 т/м³ обсяг депонованої маси становить 13,0 млн м³ [12].

При проектуванні водосховищ передбачається створення спеціальних поглиблень дна за фарватером з метою створення умов для депонування твердого стоку. Якби їх не було, водосховище б інтенсивно міліло, що в даний час і спостерігається. Автори досліджень вказують, що на берегових мілинах і місцях впадіння приток залягають добре відсортовані наносні піски, а площі залягання мулів поступово збільшуються за рахунок накриття пісків мулами. Такі ділянки водосховищ виключаються з відтворення риб від чого останні мігрують у придаткову мережу.

Таким чином, в сучасних умовах екологію водосховищ необхідно розглядати в комплексі з придатковою мережею, розглядаючи водосховища як нагульні території для риб, що несуть базові відтворювальні функції для аборигенної іхтіофауни.

Характеристика водних об'єктів включених в гідрологічний і іхтіоекологічний резерват "Верхній Дніпро" (проект)

Водний об'єкт	Розмірність	Морфометричні характеристики стану за останні 20 років
Українська частина території		
Київське водосховище	км ²	Більш 40,0% водного дзеркала заросло вищою водною рослинністю
р. Прип'ять *, за профілем	км	748,0 км. до впадання в Київське водосховище з русловими озерами
р. Вижівка, за профілем	км	Вплив меліорації
р. Турія, нижня течія	км	84,0 км вплив меліорації, стік р. Ковель
р. Стохід, за профілем	км	186,0 вплив меліорації, зміни морфометрії зимувальних ям
р. Стир *, від смт Колки	км	344,0 до впадання в р. Горинь, браконьєрство
р. Горинь *, від впадіння р. Случ	км	559,0 замулення до кордону з Білоруссю і впадання в р. Прип'ять, браконьєрство
р. Уж, за профілем	км	256,0, замулення
р. Тетерів, до с. Радомишль	км	180,0, від смт Радомишль замулення
р. Десна, за профілем	км	500,0, з заплавними озерами, замулення гирлової області від ерозії русла
р. Сейм, від кордону з Російською Федерацією	км	300,0, замулення, забруднення у верхів'ї від житлово-промислового комплексу
р. Остер, за профілем		Замулення, від хитавиці води в русло зарегульованій річки Трубіж
р. Західний Буг – від впадіння р. Луга до р. Вісла *	км	500,0 відмінні заплавні луки, від с. Морозівка до с. Яготин, прикордонна зона і нейтральна території
Озера Світязь, Луки, Пулемецьке		Забезпечення з'єднання через протоки озер Шацького НПП з р. Західний Буг
Білоруська частина території		
р. Піна, гирлова область	км	100,0 вплив меліорації басейну
р. Случ Північна	км	100,0 вплив меліорації басейну

* **Примітка:** необхідно відзначити наявність в гирлових ділянках, сформованих бригад браконьєрів (р. Прип'ять, гирлові ділянки річок Стир-Горинського відновного іхтіокомплексу).

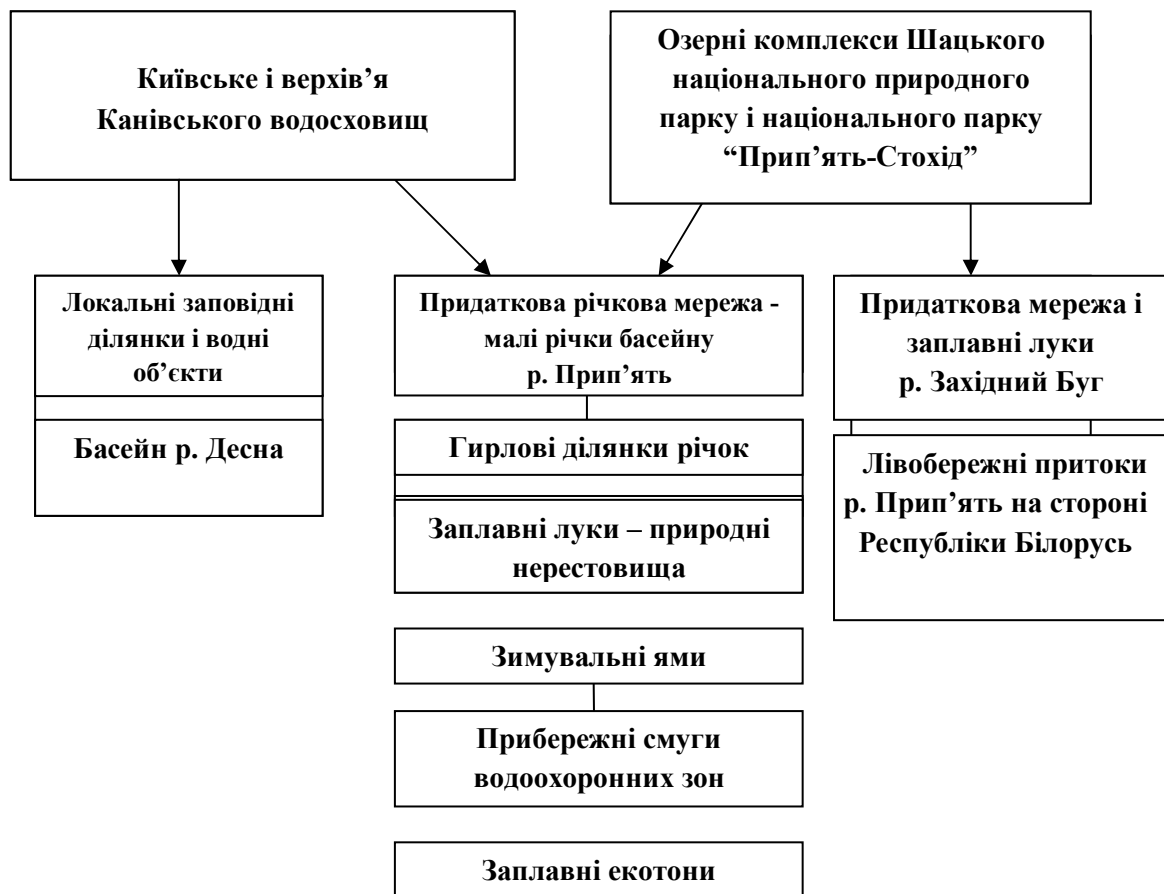

Рис. 1. Структура транскордонного іхтіоекологічного заповідного регіону «Верхній Дніпро»

Висновки.

1. Вперше в історії екологічної науки України пропонується створення такого потужного іхтіоекологічного резервату з ядром в Київському водосховищі, де забезпечувалося б збереження біорізноманіття іхтіофауни, її генофонду для відновлення рибопродуктивності регіону, при використанні вже існуючої заповідної мережі (Національних парків Шацький, Прип'ять - Стохід, біосферних заповідників – Поліський, Рівненський) включаючи прилеглі заповідні території Республіки Білорусь та Польщі, водні ресурси яких створювали б єдину сполучну гідрографічну мережу в басейні Балтійського та Чорного морів.

2. Включення у відтворювальний комплекс прикордонних заплавних лук р. Західний Буг з української сторони багатих протоками, озерами і заливними луками, при відсутності антропогенного навантаження, буде дієвою складовою відновного іхтіологічного комплексу Балтійського і Чорноморського басейнів (від с. Морозівка до с. Яготин).

3. Київське водосховище служило б місцем локалізації та міграцій аборигенної іхтіофауни вниз по каскаду Дніпровських водосховищ. Промисловий вилов риби в ньому необхідно призупинити. При цьому дозволити аматорський вилов по картах певної вартості, як це прийнято в Європі. Отримані кошти необхідно направити на реабілітацію відтворення і рибопродуктивності.

4. У верхів'ях і середній течії річок, що впадають в пропонований заповідний регіон, слід регламентувати і впорядкувати природокористування в т.ч. рибальство.

5. Вказана вище річково-озерна мережа стане складовою та об'єднуючою територією трилатерального заповідника "Західне Полісся". Вона спроможна забезпечити збереження, реабілітацію та відновлення природи Поліського краю і Західної Європи, в тому числі аборигенної іхтіофауни.

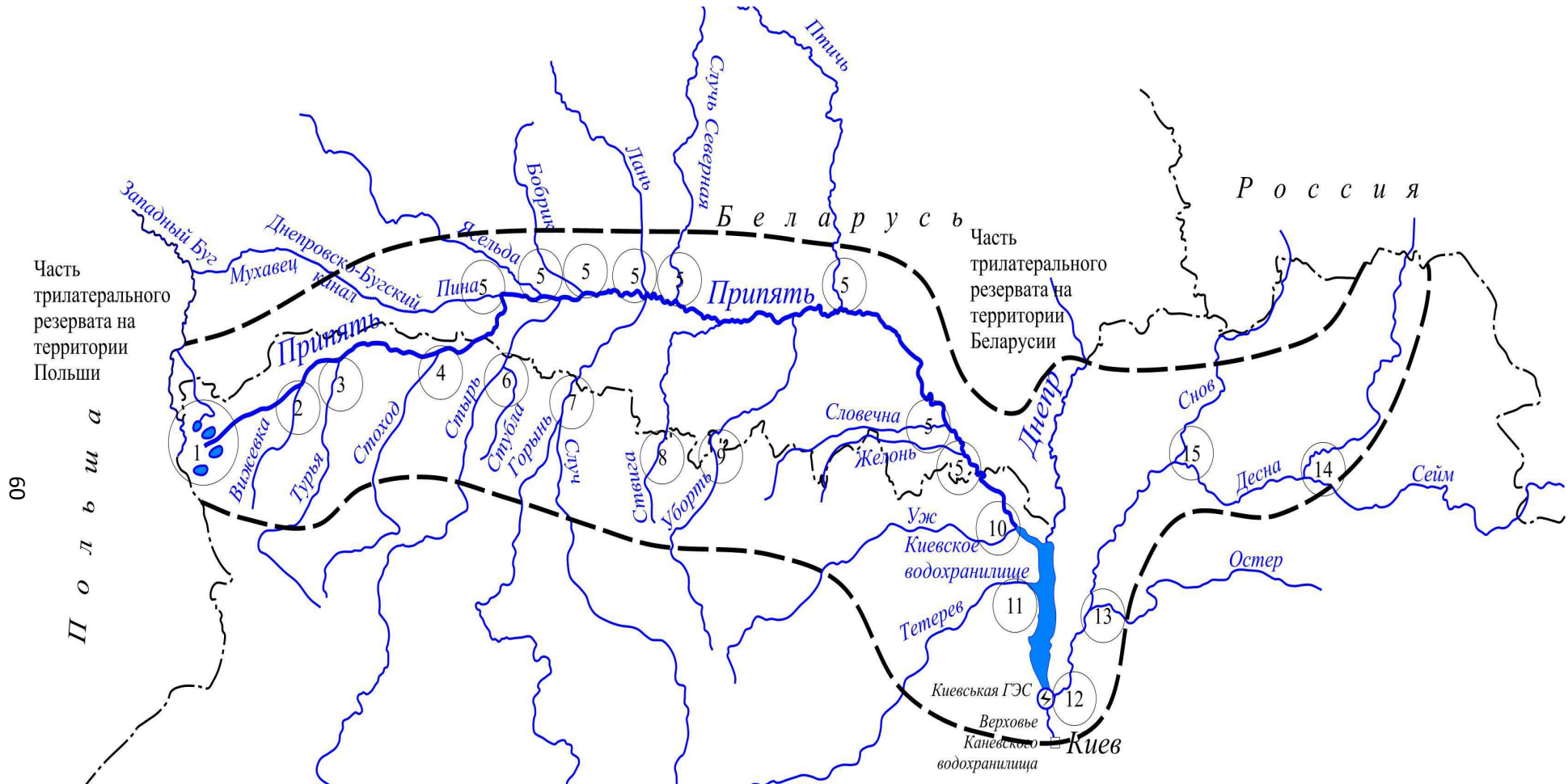

Рис. 2. Відновлювальний іхтіоекологічний заповідних регіон в басейнах р. Прип'ять, Десна, Дніпро
(Українська частина території трилатерального заповідника)

Умовні позначення: --- --- - Межі іхтіоекологічного заповідного регіону «Верхній Дніпро». 1 – Шацький національний природний парк; 2, 3 – Турійсько-Вижевська рибовідтворювальна мережа; 4 – Національний природний парк «Прип'ять-Стохід»; 5 – Рибовідтворювальна системи на стороні Білорусії; 6, 7 – Стир-Горинський рибовідтворювальний комплекс; 8, 9, 10 – Рибовідтворювальні системи р. Ствига, Уборть, Уж; 11 – Київське водосховище; 12 – Верхів'я Канівського водосховища; 13, 14, 15 – Рибовідтворювальний комплекс р. Десна, Сейм, Снов, Остер

1. Гриб И. В. Гидрохимический режим и перспективы использования рек Западного Полесья Украины в народном хозяйстве//Проблемы мелиоративной географии Припятского Полесья. – Л. : Географич. общество СССР, 1987. – С. 96–104.
2. Гриб Й. В., Клименко М. О., Сондак В. В. Відновна гідроекологія порушених річкових та озерних систем. – Рівне : Волинські обереги, 1999. – в 2-х томах. – 630 с.
3. Гриб Й. В., Клименко М. О., Сондак В. В. Відродження екосистем трансформованих басейнів річок та озер (Рекомендації до розробки ОВНС). – Рівне : НУВГП, 2012. – 246 с.
4. Гриб Й. В. До питання заповідання Західнобузько-Прип'ятьського річково-озерного комплексу / (Гриб Й. В., Куньчик Т. М.) //Доповіді НАН України, 2002. – № 6. – С. 185–199.
5. Три Полесья. Брест, 2009. – 75 с.
6. Романенко В. Д., Гриб И. В. Концептуальные подходы при формировании гидроэкологических коридоров // Гидробиол. журн., 2003. – № 5. – С. 3–18.
7. Гриб Й. В., Сондак В. В., Куньчик Т. М. Проблеми відтворення аборигенної іхтіофауни у водних об'єктах Західного Полісся України / (Гриб Й. В., Сондак В. В., Куньчик Т. М.) // – Херсон, 2003. – С. 55–59.
8. Сондак В. В. До питання реабілітації умов відтворення аборигенної іхтіофауни та формування стійкості водного середовища в трансформованій річковій мережі Західного Полісся України // Рибогоспод. наука України. – К., 2009. – № 3. – С. 54–60.
9. Гриб Й. В. Природная ихтиологическая заповедная территория речной и озерной сети Полесья Украины / (Гриб Й. В., Сондак В. В.) // Водні біоресурси і аквакультура. – К. : ДІА, 2010. – С. 119–122.
10. Холодько О. П. Особливості формування донних відкладів Київського водосховища в сучасний період / Современные проблемы гидробиологии. Перспективы, пути и методы решений. – Херсон, 2012. – С. 376–380.
11. Тимченко М. В. Экологическая гидрология водоемов Украины. – К. : Наукова думка, 2006. – 383 с.
12. EU Water framework Directive 2000/60/ES. Definitions of Main Terms. – К., 2006. – 240 с.
13. Т. А. Харченко. Экологические сукцессии, продуктивность эстуарных экотонных экосистем и глобальные процессы кругооборота углерода в биосфере // Гидробиол. журн., 1998. – № 1. – С. 3–15.

Рецензент: д.т.н., професор Хлапук М. М. (НУВГП)

Hryb Y. V., Doctor of Biological Sciences, Professor, Sondak V. V., Doctor of Biological Sciences, Professor, Volkoschovets O. V., Candidate of Biological Sciences, Associate Professor, Voityshyna D. Y., Applicant (National University of Water Management and Nature Resources Use, Rivne)

TRANSBOARDENING ICHTHYOECOLOGICAL SAFE TERRITORY «VERKHNI DNIPRO» – PROBLEMS OF FORMATION, ORGANIZATION, TASKS

It is proposed to create trilateral ichthyoeological reservoir, the center of which is in Kyiv storage, for preservation of gene pool and renewing of fish production of vicinal piscifauna river basins of Balfic and Black Sea on the basis of existing conservation net (National Parks Shatskyi, Prypiat – stocking and biospheric reservations – Polissia, Rivne), including reserved areas of Belarus Republik and Poland, water resources of what create unique hydroecological corridor.

Keywords: trilateral ichthyoeological reservoir, preservation of gene pool, renewing of fish production of vicinal piscifauna river basins, hydroecological corridor.

Гриб И. В., д.б.н., профессор, Сондак В. В., д.б.н., профессор, Волкощовец О. В., к.б.н., доцент, Войтышина Д. И., соискатель (Национальный университет водного хозяйства и природопользования, г. Ровно)

ТРАНСГРАНИЧНЫЙ ИХТИОЭКОЛОГИЧЕСКИЙ ЗАПОВЕДНЫЙ РЕГИОН «ВЕРХНИЙ ДНЕПР» – ПРОБЛЕМЫ СОЗДАНИЯ, ОРГАНИЗАЦИЯ, ЗАДАЧИ

Национальный университет водного хозяйства и природопользования, г. Ровно

Предлагается создание трилатерального ихтиоэкологического резервата, с ядром в Киевском водохранилище, для сохранения генофонда и восстановления рыбопродуктивности аборигенной ихтиофауны речных бассейнов Балтийского и Черного морей, на базе уже существующей заповедной сети (Национальных природных парков Шацкой и Припять-Стоход, биосферных заповедников – Полесский и Ровенский), включая прилегающие заповедные территории Республики Беларусь и Польши, водные ресурсы которых создают единый гидроэкологический коридор.

Ключевые слова: трилатеральный ихтиоэкологический резерват, сохранение генофонда, восстановление рыбопродуктивности аборигенной ихтиофауны речных бассейнов, гидроэкологический коридор.